

**SUOSTUMUS TUTKIMUSTOIMINNAN SUORITTAMISELLE SUOMEN TALOUS-
VYÖHYKKEELLÄ****1 Asian vireilletulo**

Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltaisena viranomaisena 7.2.2022 vastaanottanut Ilmatar Energy Oy:n hakemuksen (VN/4390/2022), jolla pyydetään valtioneuvoston suostumusta tutkimusten suorittamiseksi suunnitteilla olevien uusien merituulivoimapuistojen Voima ja Norrskär suunnitelluilla alueilla Suomen talousvyöhykkeellä.

Hakemuksessa on kuvattu hakijan ja hankekehittäjän yhteystiedot, kotipaikka ja kansalaisuus, toiminnan luonne ja tarkoitus, käytettävät menetelmät ja välineet, tutkimusaika- ja vaihetiedot sekä maantieteellinen hankealue, jolla tutkimustoimintaa tultaisiin harjoittamaan. Hakija on hakenut Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 6 §:n mukaista valtioneuvoston suostumusta sekä hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n mukaista valtioneuvoston suostumuksen välitöntä täytäntöönpanoa muutoksenhausta huolimatta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pitänyt hakemuksia tiedoiltaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1073/2004) 2 §:n mukaisena. Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävä tutkimus edellyttää valtioneuvoston suostumusta.

2 Hakemukset

Ilmatar Energy Oy on hakenut hakemuksella:

- 1) Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 6 §:n mukaista valtioneuvoston suostumusta tutkimusten suorittamiseksi hakemuksessa kuvatuilla suunnitteilla olevien uusien merituulivoimapuistojen Voima ja Norrskär suunnitelluilla alueilla Suomen talousvyöhykkeellä sekä
- 2) päätöksen välitöntä täytäntöönpanoa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Hakija on hakenut tutkimuslupaa jäljempänä liitteessä 2 esitetyille tutkimusalueille siten, että se olisi voimassa myöntämispäivästä lukien 30.10.2024 asti.

Hakija on käytyjen viranomaiskeskustelujen perusteella ilmoittanut 19.5.2022 tarkentavansa hakemuksen tutkimusalueita ja peruvansa tutkimuslupahakemuksensa kahden muun hakemukseen sisältyneen alueen eli Lännen Naulat ja Suomen Leijona osalta.

3 Hakemuksen perusteet**3.1 Valtioneuvoston suostumus**

Ilmatar Energy Oy on suomalainen energiayhtiö, joka tuottaa vain uusiutuvaa energiaa ja osallistuu tuulivoiman arvoketjuun projektien ja tuotannon kaikissa vaiheissa. Ilmatar Energy rakentaa, omistaa ja hallinnoi tuulivoimapuistoja sekä aurinkovoimapuistoja lisätäkseen suomalaista uusiutuvan energian tuotantoa 2 gigawatin kapasiteetilla vuoteen 2027 mennessä. Tällä hetkellä yhtiö rakentaa Suomeen yli 500 MW:n maa-

tuulivoimakapasiteettia, ja on teollisen mittakaavan tuettoman tuulivoiman rakentamisen pioneeri Suomessa. Ilmatar Energy myös myy uusiutuvaa energiaa kuluttaja-asiakkaille ja yrityksille.

Hakijan mukaan merituulivoima on avainasemassa Suomen ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä ja yhteiskunnan sähköistymisessä. Talousvyöhykkeen alueet ovat merkittävässä roolissa, jotta Suomen asettama tavoite hiilineutraaliudesta vuonna 2035 on saavutettavissa. Talousvyöhyke on luonteva alue teollisen mittakaavan merituulivoimahankkeille em. tavoitteen saavuttamiseksi. Talousvyöhykkeen hyödyntäminen merituulivoimatuotannossa tuo Suomeen investointeja, työtä, osaamista ja verotuloja. Ilmatar aikoo suunnitella, rakentaa, ylläpitää ja omistaa merituulivoimapuistoja samalla toimintamallilla kuin yhtiö on toteuttanut maalle. Hakemuksen tavoitteena on toteuttaa Suomen talousvyöhykkeen alueille useampi merituulivoimapuisto. Ilmatar on yhdessä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa tunnistanut hakemuksen alueet potentiaalisiksi merituulivoiman rakentamisalueiksi.

Tutkimusalue Voima:

Pietarsaaren edustalla avomerellä Suomen talousvyöhykkeellä olevan Voima tutkimusalueen pinta-ala on noin 323 km². Lähimmät satamakaupungit ovat Kokkola ja Pietarsaari (noin 40 km itään).

Tutkimusalue Norrskär:

Korsnäsän ja Närpiön edustalla Suomen talousvyöhykkeellä olevan Norrskär tutkimusalueen pinta-ala on noin 389 km². Lähimmät satamakaupungit ovat Vaasa (noin 70 km koilliseen) ja Kaskinen (noin 35 km kaakkoon).

Tutkimusten maantieteellisestä alueesta on esitetty kartta ja koordinaatit liitteessä 2.

Hakijan tarkoituksena on ennen tutkia teknisesti sekä turvallisuus- ja ympäristönäkökohdiltaan parhaat mahdolliset sijoituspaikat merituulipuistoille, liityntäjohtoille ja sähköasemille sekä toteuttaa hankkeesta vastaavana ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) arvioidakseen hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset.

Olemassa oleva ympäristötieto ja tutkimukset on otettu huomioon tutkimusten suunnittelussa. Tutkimuksia hyödynnetään erityisesti rakentamisen, asentamisen ja huollon suunnittelussa sekä niiden ympäristövaikutusten arvioinnissa. Tutkimusten suunnittelussa on otettu huomioon meriliikenne, kalastus ja muu merialueen käyttö ja suunnittelu. Suunnitellut merituulipuistot tullaan lähtökohtaisesti liittämään Suomen kantaverkkoon. Hakija tutkii myös mahdollisuuksia tuottaa alueella elektrolyysiä käyttäen molekyyläristä vetyä.

Hakijan tarkoituksena on tehdä tutkimusluvan nojalla geofysikaalisia ja geoteknisiä tutkimuksia ja selvittää tutkimusalueiden merenpohjan syvyysuhteita sekä pohjan ja sen alapuolisten kerrosten rakennetta. Alukselta ja merenpohjassa suoritettavat tutkimukset sisältäisivät:

- viistokaikuluotaukset
- matalataajuusluotaukset

- syvyysmittaukset ja profilointi monikeilauksella
- pintasedimentti- ja pohjajelännäytteenotot (ympäristönäytteenotto)
- geotekniset merenpohjan tutkimukset ainakin
- magnetometriset tutkimukset
- videomenetelmät (drop-down video, ROV tai vastaava)
- vesinäytteet
- koeverkkokalastus
- tuulimittaukset poijuilla
- muut vastaavat viranomaiselle erikseen ilmoitettavat menetelmät.

Tarjouskilpailussa valitaan yksi tai useampi sopimuskumppani suorittamaan tutkimukset, jonka jälkeen tutkimusaluksen tai -alusten nimi ja rekisteröintitiedot toimitetaan lupaviranomaiselle. Hakija noudattaa Suomen maahantulomääräyksiä tutkimusalusten liikkussa Suomen aluevesillä.

Hakija on ollut ennen hakemuksen jättämistä yhteydessä eri toimivaltaisiin viranomaisiin ja muihin tahoihin merituulivoimapuistohankkeen osalta ja lähettänyt myös hakemuksen tiedoksi viranomaisille. Tutkimustyö ja sen tulokset mittaustietoineen ovat koska tahansa lupaviranomaisten tai luvassa määrätyn muun viranomaisen tarkastettavissa. Hakija toimittaa tutkimustulosten yhteenvedon lupapäätöstä valmistelevalle ministeriölle niiden valmistuttua. Yksityiskohtaisemmat tulokset toimitetaan pyydettäessä. Tutkimukset eivät aiheuta veden pilaantumista eikä muitakaan haitallisia ympäristövaikutuksia. Geoteknisillä tutkimuksilla on paikallisia vaikutuksia merenpohjan rakenteeseen, ei kuitenkaan syvyysuhteisiin, stabiliteettiin tai profiiliin. Muita rakenteellisia muutoksia ei aiheudu.

Tutkimukset on tarkoitus aloittaa heti, kun lupa niihin saadaan ja meriolosuhteet sen sallivat. Tarkemmat tiedot tutkimusvaiheiden toteuttamisesta ja niiden aikataulusta on tarkoitus toimittaa heti kilpailutuksen jälkeen ennen tutkimuksien aloittamista.

Hakijan tarkoitus on tehdä tarvittavat ilmoitukset ja raportointi hyvissä ajoin meri- ja rajaturvallisuusviranomaiselle ennen tutkimustöiden aloittamista talousvyöhykkeellä.

3.2 Välitön täytäntöönpano

Hallintolainkäyttölaki (586/1996) on kumottu 1.1.2020 lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019). Myös uuden lain 808/2019 122 §:n 3 momentin mukaan, kuten kumotun hallintolainkäyttölain 31 §:n mukaan, päätös voidaan panna täytäntöön välittömästi, jos se on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä. Valitusviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Hakijan mukaan käsillä oleva hanke on yleisen edun mukainen. Tutkimusten perusteella toteutettava hanke on Suomen ja EU:n ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden ja strategioiden mukainen. Hakijan mukaan päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

Tutkimukset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne tulisi suorittaa mahdollisimman

nopeasti kilpailutuksen jälkeen, jotta tutkimusalue voidaan pitää varattuna. Välittömän täytäntöönpanon myöntämisellä tutkimusalueelle ei ole kielteisiä vaikutuksia kalastukseen, laivaliikenteeseen tai muihin infrastruktuurihankkeisiin Suomen talousvyöhykkeellä. Tutkimuksista itsestään ei ole haittaa, vaan tutkimustiedon kertymistä Suomen talousvyöhykkeeltä pidetään myös yleisen edun mukaisena.

Edellä esitetyn perusteella hakija ei näe esteitä välittömän täytäntöönpanon myöntämiselle nyt käsillä olevassa tapauksessa, ja katsoo välittömän täytäntöönpanon myöntämisen olevan yleisen edun mukaista, ja hakijalle hankemielessä taloudellisesti merkityksellistä.

4 Viranomaisten lausunnot hakemusten johdosta ja hakijan selitys annettuihin lausuntoihin (Asian valmistelu)

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt hakemuksesta lausuntoa 16.2.2022 liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, puolustusministeriöltä, sisäministeriöltä, ulkoministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Energiavirastolta, Geologian tutkimuskeskus GTK:lta, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta, Luonnonvarakeskus Lukelta, Väylävirastolta, Museovirastolta, pääesikunnalta, rajavartiolaitokselta, Suomen ympäristökeskus SYKE:ltä sekä Fingrid Oyj:ltä.

Tutkimusalueen lähellä Suomen talousvyöhykkeellä ei ole yksityisiä omistusoikeuksia tai yksityisten jo luvitettuja infrastruktuurihankkeita.

Työ- ja elinkeinoministeriö on varannut hakijalle tilaisuuden lausua selityksensä hakemuksesta saatujen lausuntojen johdosta ja hakija on antanut selityksensä lausuntoihin.

Hakija on vastannut annettuihin lausuntoihin yksityiskohtaisesti alla seuraavasti.

Puolustusministeriö on muistuttaa pääesikunnan operatiivisen osaston aluevalvontalausunnon merkitystä jo tuulivoimahankkeiden alkuvaiheessa.

Hakijalla ei ole huomautettavaa puolustusministeriön lausunnosta.

Ulkoministeriö on todennut, että sen käsityksen mukaan hakemuksen kohteena olevat tutkimukset ovat talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävää tutkimusta, joka edellyttää talousvyöhykelain 6 §:n mukaisesti valtioneuvoston suostumusta.

Lisäksi ministeriö kiinnittää huomiota, että hakemuksen mukaiset tutkimusalueet rajoittuvat osaltaan Suomen aluemerren ulkorajaan. Suomen aluemerren ulkoraja on pääsääntöisesti 12 meripeninkulman etäisyydellä sisäisten aluevesien ulkorajasta. Ulkoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että peruspisteet samoin kuin sisäisten aluevesien maanpuoleisen rajan sijainti, joihin myös aluemerren ulkorajan määrittäminen perustuu, tarkistetaan kolmenkymmenen vuoden välein. Seuraavan kerran peruspisteet päivitetään vuoden 2025 aikana. Vaikka peruspisteiden muutosten ei oleteta olevan suuria, edellä kuvattu tulisi kuitenkin ottaa huomioon merituulivoimapuiston sijaintia selvittäessä ja arvioitaessa.

Lopuksi ulkoministeriö toteaa, että hakemusten mukaan tutkimukset sisältäisivät myös koeverkkokalastusta. Tältä osin ulkoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että talousvyöhykelain 4 §:n mukaan talousvyöhykkeellä sovelletaan muun muassa mitä kalastuslainsäädännössä sekä Euroopan yhteisön yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevissa säännöksissä sekä niiden nojalla säädetään tai määrätään. Suomen talousvyöhykkeestä annettua lakia koskevan hallituksen esityksen mukaan kalastuslain säännöksiä sovelletaan esimerkiksi kalantutkimustarkoituksessa tehtävään koepyyntiin. Edellä kuvatun vuoksi koeverkkokalastusten osalta olisi hyvä selvittää myös kalastuslainsäädännön mahdolliset vaikutukset näihin tutkimuksiin.

Hakija on todennut tarkistavansa alumeren sijainnin jatkosuunnittelussa. Koeverkkokalastuksen osalta hakija on viitannut Luonnonvarakeskus Luken lausuntoon annettuun vastaukseen.

Ympäristöministeriö on lausunut, että tutkimusalueet sijoittuvat pääsääntöisesti muualle kuin Suomen merialuesuunnitelmassa merituulivoimalle potentiaalisiksi tunnistetuille alueille. Merialuesuunnitelmassa merituulivoimalle potentiaalisia alueita osoitettaessa on huomioitu muun muassa merenkulun alueet, syvyys, Natura 2000 -alueet ja muut luontoarvot, maisema-arvot sekä maanpuolustuksen tarpeet. Ympäristöministeriön mukaan tämä ei kuitenkaan estä selvittämästä muiden kuin merialuesuunnitelmassa potentiaalisiksi osoitettujen alueiden soveltuvuutta merituulivoimalle eikä ministeriö näe estettä kyseisille tutkimuksille Suomen talousvyöhykkeellä.

Lopuksi ministeriö toteaa, että vedenalaisten luontokartoitusten osalta tulee selvityksissä käyttää Suomen vedenalaisen luonnon tutkimusohjelma VELMU:n menetelmiä.

Hakija on todennut huomioivansa lausunnon vaikutusselvityksiä suunniteltaessa.

Sisäministeriö on ilmoittanut, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Hakijalla ei ole huomautettavaa sisäministeriön lausunnosta.

Geologian tutkimuskeskus GTK on todennut lausunnossaan, että tutkimukset tulee suorittaa siten, että niiden pohjalta tehdyt merituulivoimapuistot ja niiden infrastruktuurit rajoittavat talousvyöhykkeen myöhempää käyttöä mahdollisimman vähän. GTK:n mukaan merituulivoimapuistojen peittämä alue talousvyöhykkeestä tulisi minimoida, sillä jatkossa merkittävä osa Suomen talousvyöhykkeestä kyseisellä alueella tulevat olemaan rajoitetun käytön tai käyttökiellon alaisia alueita uusille infrastruktuurihankkeille. Sama koskee merenpohjan raaka-aineiden hyödyntämistä.

Lisäksi GTK on lausunut, että tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvän geologisen, geoteknisen ja geokemiallisen selvitysaineiston tulisi olla vapaasti saatavilla ja tallennettuna ao. asiantuntijalaitoksen valtakunnallisiin tietokantoihin.

Lopuksi GTK on katsonut, että tutkimusluvan myöntämiselle ei ole talousvyöhykelain mukaisia esteitä, puoltaen sen myöntämistä hakijalle.

Hakija on todennut ottavansa huomioon lausunnossa esitetyt asiat. Hakija ei suunnittele eikä estä merenpohjan raaka-aineiden hyödyntämistä. Hakija myös hyväksyy, että

tutkimusaineisto on vapaasti saatavilla ja voidaan tallentaa asiantuntijalaitosten tietokantoihin.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on lausunut toimivansa Suomessa alusliikennepalvelulain (623/2005) mukaisena toimivaltaisena viranomaisena, vastaavana turvallisuusradiotoiminnasta sekä merikartoitusviranomaisena merikarttojen ajantasaisuudesta ja merenkulullisesti merkittävien toimien tiedottamisesta alusliikenteelle. Alusliikennepalvelun ja merikartoituspalveluiden tarkoituksena on alusliikenteen turvallisuuden lisääminen.

Traficom in mukaan yleisen meriturvallisuuden ja sujuvan yhteistoiminnan varmistamiseksi vuoropuhelu hankkeiden vaatimista tiedonvaihdosta ja mahdollisista liikennejärjestelyistä hankkeesta vastaavan sekä Traficom in, Väyläviraston, rajavartiolaitoksen ja Fintrafficin meriliikenteenohjauksen kesken on välttämätöntä. Hankkeiden vaatimista ilmoituksista ja mahdollisista liikennejärjestelyistä hankkeesta vastaavan tulee sopia edellä mainittujen tahojen kanssa hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista.

Traficom myös toteaa, että se ei näe oman toiminnan näkökulmasta estettä valtioneuvoston suostumuksen myöntämiselle suunnitellun hankkeen tutkimusten suorittamiselle. Suunnitellut merituulivoimapuistoalueet sijoittuvat vesistöön, jossa ei sijaitse vesilain mukaisia yleisiä kulkuväyliä (vesiväyliä), mutta suunnittelualueilla kulkee väylien ulkopuolista metsäteollisuuden meriliikennettä. Huomionarvoista on myös, että osa suunnitelluista tuulivoima-alueista sijoittuu hankalasti väylien edustoille, mikä voisi hankaloittaa alueiden satamiin liikennöintiä. Suunniteltuihin tuulivoima-alueisiin tulee varautua jättämään riittävän laajat tuulivoimaloista vapaat alueet merenkulun liikennöinnille turvallisen merenkulun ja satamien toimintaedellytysten varmistamiseksi.

Mikäli hanke etenee jatkosuunnitteluun, merituulivoimapuiston suunnittelussa tulee huomioida alueella kulkeva meriliikenne ja varautua tarvittaessa rajaamaan suunniteltuja merituulivoimapuistoalueita alueen merenkulun turvallisuuden varmistamiseksi ja merenkulun toimintaedellytykset huomioiden. Koska merialueelle suunnitellaan erillisiä, lähekkäin sijoitettavia merituulivoimahankkeita, hankkeiden yhteisvaikutukset alueen merenkululle tulee selvittää jatkosuunnittelun aikana.

Hakijalla on ilmoittanut, että se on keskustellut hakemusalueista Traficom in ja Väyläviraston kanssa. Hakija tulee järjestämään kokouksen lausunnossa mainittujen viranomaistahojen kanssa ennen tutkimusten suorittamista. Kokouksessa esitetään tulevien tutkimusten aikataulut, tutkimusyhtiöt ja alukset sekä sovitaan tutkimusten ilmoitus- ja raportointikäytännöt. Jatkosuunnittelussa tullaan arvioimaan merituulivoimapuistojen rakentamis- ja käytönaikaiset vaikutukset meriliikenteelle sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

Museovirasto on ilmoittanut kommentoivansa hakemusta vedenalaisen kulttuuriperinnön huomioimisen osalta. Sillä ei ole huomautettavaa hakijan hakemuksesta. Merenpohjan tutkimukselle ei ole estettä.

Museovirasto toteaa toimivansa vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelusta vastaavana viranomaisena merenpohjaan vaikuttavien rakennushankkeiden valmistelun yhteydessä. Suomen aluevesillä muinaismuistolaki (295/1963) velvoittaa yleisen rakennushankkeen toteuttajan ottamaan etukäteen selvää siitä, tuleeko hanke koskemaan muinaisjäännöksiä. Avomerialueiden muinaisjäännöksiä ovat sellaiset alusten hylät ja hyllyn osat, joiden voidaan olettaa olleen uponneena yli sadan vuoden ajan. Muinaismuistolaki velvoittaa myös ilmoittamaan Museovirastolle sellaisen hyllyn löytymisestä, jonka voidaan olettaa olleen uponneena yli sadan vuoden ajan.

Talousvyöhykkeellä muinaismuistolakia ei kuitenkaan sovelleta. Vaikka tutkittavat alueet sijaitsevat talousvyöhykkeellä, Museovirasto pitää tärkeänä, että sille ilmoitetaan mahdollisista tutkimusten aikana havaituista vanhoista hylkylöydöistä. Talousvyöhykettä koskee Suomen 1996 ratifioima YK:n merioikeusyleissopimus (SopS 49-50/1996), jonka yleisissä määräyksissä veloitetaan jäsenmaat suojelemaan merestä löytyneitä arkeologisia ja historiallisia esineitä. Mikäli tuulipuistohanke lähtee etenemään, on syytä varautua selvittämään hankkeen vaikutuksia vedenalaiseen kulttuuriperintöön. Vedenalaisesta kulttuuriperinnöstä aluevesillä ja talousvyöhykkeellä ei ole olemassa kattavaa tietoa.

Hakija on todennut ilmoittavansa Museovirastolle tutkimusten aikana havaituista uusista vanhojen hylkyjen löydöistä. Hakijalla ei ole tiedossa vanhoja hylkylöytöjä tutkimusalueilla. Hakija on ilmoittanut varautuvansa tekemään lausunnon mukaiset selvitykset YVA-menettelyssä ja lupahakemuksia varten, jos hanke etenee.

Pääesikunta, sen operatiivinen osasto on antanut hakijalle hankkeiden vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisten aluevalvontatehtävien toteuttamiselle koskevan myönteisen lausunnon. Pääesikunta ei vastusta tutkimusluvan myöntämistä merituuli-voima-alueille Voima ja Norrskär.

Hakijalla ei ole huomautettavaa pääesikunnan lausunnosta.

Luonnonvarakeskus Luke on todennut, että alueella tehtäisiin pohjan ominaisuuksiin ja veden laatuun liittyvien selvitysten ohella myös koeverkkokalastuksia. Luke arvioi, että esitetyillä avomerelle suunnitelluilla verkkokalastuksilla ei todennäköisesti saataisi aineistoa tai tietoa, jota voitaisiin todellisuudessa hyödyntää tuulivoiman sijoitteluun tai ympäristövaikutusten arviointiin suunnittelualueella. Avomerialueolosuhteissa pyynnin aikaiset sää- ja virtausolosuhteet sekä mahdollisesti myös hylkeet aiheuttaisivat todennäköisesti erittäin suurta vaihtelua koeverkkokalastusten saaliisiin. Luonnonvarakeskuksella ei ole ollut hakemukseen muuta huomautettavaa.

Hakija on ilmoittanut, että se ei ole tässä vaiheessa tehnyt päätöstä mahdollisista koeverkkokalastuksista. Koeverkkokalastuksen tarve selvitetään aluekohtaisesti ympäristövaikutusten arviointiohjelmia laadittaessa.

Fingrid Oyj on todennut, että sillä ei ole lausuttavaa hakemuksen johdosta.

Hakijalla ei ole huomautettavaa Fingridin lausunnosta.

5 Lainsäädäntö

5.1 YK:n merioikeusyleissopimus

Suomi on ratifioinut YK:n merioikeusyleissopimuksen (SopS 49–50/1996), joka on saatettu voimaan blankettilailla (524/1996, SopS 49/1996) ja -asetuksella 21.7.1996 (525/1996, SopS 50/1996). Merioikeusyleissopimuksen 57 artikla määrittelee talousvyöhykkeen enintään 200 meripeninkulman levyiseksi mitattuna niistä perusviivoista, joista aluemerren leveys mitataan. Talousvyöhykkeen rajat sellaisten valtioiden välillä, joiden rannikot sijaitsevat vastakkain tai vierekkäin, määritetään sopimuksella (74 artikla).

Suomen talousvyöhyke ei ole Suomen valtion aluetta, vaan kansainvälistä merialuetta, jonka osalta merioikeusyleissopimus määrittelee Suomen ja muiden valtioiden oikeudet. Suomi käyttää talousvyöhykkeellään rantavaltiolle kansainvälisen oikeuden mukaan kuuluvaa toimivaltaa. Yleissopimuksen 56 artiklan mukaan rantavaltiolla on talousvyöhykkeellään täysivaltaiset oikeudet muun muassa merenpohjan yläpuolisten vesien ja merenpohjan ja sen sisustan elollisten ja elottomien luonnonvarojen tutkimiseen, hyödyntämiseen, säilyttämiseen ja hoitamiseen sekä muuhun toimintaan, jonka tarkoituksena on vyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen ja tutkiminen.

Suomella on talousvyöhykkeellään myös merioikeusyleissopimuksen mukainen lainkäyttövalta muun muassa meriympäristön suojelun ja säilyttämisen osalta. Saman yleissopimuksen 58 artiklan mukaan kaikilla sekä ranta- että sisämaavaltioilla on talousvyöhykkeellä merenkulun ja ylilennon vapaudet, vapaus laskea merenalaisia kaapeleita ja putkistoja sekä vapaus kaikkeen muuhun näihin vapauksiin liittyvään kansainvälisessä oikeudessa hyväksytyyn meren käyttöön, joka esimerkiksi koskee alusten, ilma-alusten, merenalaisten kaapeleiden ja putkistojen toimintaa, ja joka on sopu- soinnussa tämän yleissopimuksen määräysten kanssa.

Yleissopimuksen 58 artiklan 3 kappaleen mukaan valtioiden tulee ottaa asianmukaisesti huomioon rantavaltioiden oikeudet ja velvollisuudet sekä noudattaa niitä lakeja ja määräyksiä, jotka rantavaltio on hyväksynyt sopimuksen säännösten mukaisesti sekä muita kansainvälisen oikeuden sääntöjä sikäli, kun ne eivät ole ristiriidassa sopimuksen talousvyöhykettä koskevan osan kanssa. Kaikilla valtioilla on velvollisuus suojella ja säilyttää meriympäristöä yleissopimuksen 192 artiklan mukaan.

5.2 Laki Suomen talousvyöhykkeestä

Rantavaltiolle kuuluvien talousvyöhykeoikeuksien käyttämisestä säädetään laissa Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004) ja valtioneuvoston asetuksessa Suomen talousvyöhykkeestä (1073/2004). Taloudellisen hyödyntämisen hankkeissa talousvyöhykelain mukainen tutkimuslupa edeltää varsinaista rakentamislupaa. Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltainen viranomaisena talousvyöhykelain mukaisten tutkimus- ja rakentamislupien valmistelussa.

Suomen talousvyöhykkeestä annetussa laissa tehdään ero meritieteellisen tutkimuksen ja talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävän tutkimuksen välillä. Lain 6 §:n mukaan valtioneuvosto voi antaa hakemuksesta suostumuksensa hyödyntää

talousvyöhykkeellä olevan merenpohjan ja sen sisustan luonnonvaroja ja tehdä tällaiseen hyödyntämiseen tähtävää tutkimusta tai suorittaa talousvyöhykkeellä muuta toimintaa, jonka tarkoituksena on vyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen. Lain perusteluiden (HE 53/2004 vp) mukaan meritieteellisellä tutkimuksella ymmärretään sel-laista mereen kohdistuvaa tutkimustoimintaa, jolla pyritään meriympäristöä, sen muu-toksia sekä meren, jään ja ilmakehän välistä vuorovaikutusta koskevan tiedon lisäämi-seen. Sillä ei esityksen mukaan tarkoitettaisi esimerkiksi luonnonvarojen hyödyntä-mistä tai siihen tähtävää tutkimusta.

Esityksen perustelujen mukaan meritieteellisestä tutkimuksesta ei myöskään olisi ky-symys silloin, kun tutkimushanke vaikuttaa suoraan elollisten tai elottomien luonnon-varojen hyödyntämiseen tai siihen tähtävään tutkimukseen esimerkiksi siten, että tut-kimushankkeen tulokset ovat merkityksellisiä elollisten tai elottomien luonnonvarojen hyödyntämisen tai siihen tähtävän tutkimuksen kannalta. Edelleen lain perustelujen mukaan meritieteelliseksi tutkimukseksi ei myöskään katsottaisi tutkimushanketta, joka sisältää merenpohjan porausta, räjähteiden käyttöä, haitallisten aineiden päästä-mistä meriympäristöön tai saman lain 7 §:ssä tarkoitettujen tekosaarten, laitteiden tai rakennelmien käyttöä. Perustelujen mukaan edellä kuvatun kaltaisiin hankkeisiin so-vellettaisiin lain 6 tai 7 §:n säännöksiä, jotka edellyttävät hankkeelta valtioneuvoston suostumusta.

Talousvyöhykelain perustelujen mukaan talousvyöhykelain 6 §:n mukaiset asiat (il-moitukset) voitaisiin ratkaista ministeriössä, kun kysymys on meritieteellisestä tutki-muksesta. Kun kysymyksessä on talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtävä tutkimus, asia ratkaistaisiin valtioneuvoston yleisistunnossa työ- ja elinkeino-ministeriön esittelystä.

5.3 Vesilaki sekä kansallista ja kansainvälistä ympäristövaikutusten arviointia koskevat sään-nökset

Talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtävä tutkimuslupa edeltää var-sinaista taloudellisen hyödyntämisen rakentamislupaa. Työ- ja elinkeinoministeriö on toimivaltainen viranomainen myös talousvyöhykelainsäädännön mukaisessa rakenta-misluvassa (periaatepäätös) ja ympäristöhallinto (toimivaltainen aluehallintovirasto) puolestaan toimivaltainen viranomaistaho vesilain (587/2011) mukaisessa yksityis-kohtaisessa toimenpideluvassa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (252/2017) ja valtioneuvos-ton asetusta (277/2017) sovelletaan Suomen talousvyöhykkeellä. Lain 3 §:ssä sääde-tään ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa.

5.4 Välitöntä täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö

Hallintopäätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta säänteli yleislakina hallintolainkäyttö-lain (586/1996) 31 §:n 2 momentti. Hallintolainkäyttölaki on kumottu 1.1.2020 lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019). Myös uuden lain 808/2019 122 §:n 3 momentin mukaan hallintopäätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa tai asetuksessa niin säädetään, tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos päätöksen täytäntöönpanoa ei voida yleisen edun vuoksi lykätä.

Säännöksessä kuvattu tilanne on poikkeus pääsäännöstä, jonka mukaan päätös ei ole täytäntöönpanokelpoinen ennen kuin sillä on lainvoima. Momentissa kuvattua kahta viimeistä edellytystä voi olla vaikea täysin erottaa toisistaan itsenäisiksi kohdiksi. Ensin mainittu peruste koskee lähinnä päätöstä, joka menettäisi merkityksensä, jos sitä ei panna heti täytäntöön. Jälkimmäisessä ratkaisevaa on yleinen etu. Yleinen etu on käsitteenä hallintoviranomaiselle harkintavaltaa antava yleislauseke. Peruste, että päätös voidaan panna heti täytäntöön päätöksen luonteen sitä vaatiessa, ottaa huomioon myös yksityiset intressit.

6 Valtioneuvoston päätös

6.1 Suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen

Valtioneuvosto antaa Ilmatar Energy Oy:lle ehdollisen suostumuksen Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävään tutkimustoimintaan hakemuksessa (VN/4390/2022) kuvatulla tavalla. Hakijan, hankkeen toteuttajan tai tämän sijaan tulleen seuraajan on noudatettava kohdassa 6.2 määrättyjä ehtoja.

Valtioneuvoston suostumus on voimassa tämän päätöksen antamisesta lukien 30.10.2024 asti.

Tämä päätös on täytäntöön pantavissa muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

6.2 Ehdot

1. Tutkimushankkeet on toteutettava varovaisuusperiaatetta noudattaen ja ottaen erityisesti huomioon Itämeren (Selkämeri) herkkyys ja haavoittuvuus sekä meri- ja ympäristöturvallisuuden asettamat vaatimukset, ja luvan saajan on ryhdyttävä kaikkiin mahdollisiin toimiin tutkimushankkeista mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi;
2. Valtioneuvoston tämä suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin yksittäisillä tutkimusalueilla ei vielä tarkoita investointi- tai rakentamisoikeuden myöntämistä tutkimusluvan saajalle eikä anna tälle etusijaa taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin, mahdolliseen tulevaan rakentamislupaan kyseisille tutkimusalueille tai näiden tutkimusalueiden muuhun hyödyntämiseen;
3. Valtioneuvoston tämä suostumus ei estä valtioneuvostoa myöntämästä Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 luvun muuta oikeutta samalle tutkimusalueelle vielä tämän suostumuksen voimassaollessa;
4. Talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävät tutkimukset on toteutettava ottaen huomioon Suomen talousvyöhykkeen kansainvälisoikeudellinen luonne ja talousvyöhykkeellä jo olemassa olevat yhteiskunnan keskeiset toiminnot sekä Suomen talousvyöhykkeellä tai sen välittömässä läheisyydessä mahdollisesti olevat taloudellisen hyödyntämisen tai meritieteellisen tutkimuksen hankkeet, hankkeiden käyttö ja näiden omistajien hankkeisiin liittyvät oikeudet;

5. Luvan saajan on Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtäävissä tutkimuksissa pyrittävä löytämään suunnitelluille hankkeille sellainen teknisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti tarkoituksenmukainen sijoitus- ja toteutusvaihtoehto, että talousvyöhykkeellä jo olemassa olevat yhteiskunnan keskeiset toiminnot ja talousvyöhykkeen mahdollinen myöhempi taloudellinen hyödyntäminen tai meritieteellinen tutkimus mahdollisimman vähäisessä määrin vaikeutuvat;
6. Luvan saajan on tutkimusjaksojen osalta etukäteen ja riittävän ajoissa, kuitenkin viimeistään 14 päivää ennen tutkimusaluksen saapumista Suomen talousvyöhykkeelle, otettava tutkimustoimintaan sekä meri- ja rajaturvallisuuteen liittyen yhteyttä Länsi-Suomen merivartiostoon, liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin, Väylävirastoon ja toimivaltaiseen VTS-keskukseen;
7. Tutkimusaluksen saapuessa Suomeen aluksen tulee osallistua alusliikennepalveluun siten kuin alusliikennepalvelulaissa (623/2005) säädetään;
8. Luvan saajan on noudatettava kansainvälisiä meriteiden sääntöjä International Regulations for Preventing Collisions at Sea 1972 (COLREG);
9. Luvan saajan on noudatettava Suomen maahantulomääräyksiä. Erityisesti tulee ottaa huomioon, että valtion aluksiksi luokiteltavat alukset tarvitsevat Suomen pääesikunnan myöntämän alusluvan Suomen aluevesille tuloon;
10. Luvan saajan on ilmoitettava tämän luvan mukaisten tutkimustöiden valmistumisesta Suomen talousvyöhykkeellä välittömästi kirjallisesti työ- ja elinkeinoministeriölle ja Väylävirastolle. Lisäksi luvan nojalla syntynyt keskeinen tutkimus- ja havaintoaineisto on toimitettava sovitusti työ- ja elinkeinoministeriölle välittömästi tulosten valmistuttua. Suomen viranomaisten edustajilla tulee olla pyynnöstään mahdollisuus tutkimusaluksille pääsyyn;
11. Luvan saajan on korvattava tämän päätöksen valmistelusta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset toimivaltaiselle lupaviranomaiselle valtion maksuperustelain (150/1992) periaatteiden mukaisesti;
12. Valtioneuvoston suostumus ei sisällä oikeutta muihin kuin tämän tutkimusluvan myöntämisen pohjana olevassa hakemuksessa kuvattuihin tutkimustoimenpiteisiin Suomen talousvyöhykkeellä;
13. Lisäksi luvan saajan on noudatettava mitä muualla lainsäädännössä tai kansainvälisissä sopimuksissa säädetään tai määrätään.

Vähäiset, tutkimusteknisistä syistä välttämättömät muutokset tutkimusten toteuttamisessa ovat sallittuja työ- ja elinkeinoministeriön ja muun toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella.

7 Perustelut

7.1 Valtioneuvoston suostumus

Hakemuksessa on kuvattu riittävällä tavalla hakijan tiedot, tutkimustoiminnan luonne ja tarkoitus, käytettävät menetelmät ja välineet, tutkimusaika- ja vaihetiedot sekä maantieteellinen hankealue, jolla tutkimustoimintaa tulnaisiin harjoittamaan.

Ilmatar Energy Oy on suomalainen energiayhtiö, joka myy tuulisähköä. Ilmatar Energy Oy:n tuulipuistot rakennetaan markkinaehtoisesti ilman tukia ja yhtiö omistaa tuulipuistot koko niiden elinkaaren ajan. Yhtiön omistavat sen suomalaiset perustajat, yksityiset sijoittajat, ranskalaisen Omnes Capitalin hallinnoimat rahastot ja

yhtiön johto. Yhtiön liikevaihto oli vuonna 2020 30 miljoonaa euroa. Ilmatar Energy Oy:n pääkonttori sijaitsee Helsingissä ja yhtiö työllistää suoraan yli 70 henkilöä Suomessa (vuonna 2020 35 henkilöä). Yhtiöllä on konttorit Suomessa Helsingissä, Tampereella, Kuopiossa ja Oulussa, Ruotsissa Malmössä ja Ahvenanmaalla Maarianhaminassa.

Ilmatar Energy Oy:llä on useita tuulivoimahankkeita toiminnassa, rakenteilla ja suunnittelussa. Yhtiön Pyhännän ja Kajaanin rajalle rakentama Suomen suurin tuulivoimapuisto tuottaa sähköä merkittävällä 211 megawatin nimellisteholla Suomen sähköverkkoon. Piiparinmäen 41 voimalan puisto on yksi Euroopan laajimmista markkinaehtoisesti rakennetuista tuulipuistoista. Yhtiöllä on suunnitteilla useita merituulivoimahankkeita.

Päätöksen oikeudellinen perusta on Suomen talousvyöhykelainsäädännössä ja kansainvälisessä YK:n merioikeusyleissopimuksessa. Talousvyöhyke ei kuulu Suomen valtion alueeseen, vaan on YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaan kansainvälistä merialuetta.

Suomella on talousvyöhykkeellään YK:n merioikeusyleissopimuksen 56 artiklan mukaisesti yksinoikeus niin vesialueen kuin merenpohjan ja sen sisustan elollisten ja elottomien luonnonvarojen tutkimiseen, hyödyntämiseen, säilyttämiseen ja hoitamiseen samoin kuin muuhunkin talousvyöhykealueen taloudelliseen tutkimiseen ja hyödyntämiseen. Suomella on myös lainkäyttövalta talousvyöhykealueella harjoitettavan meritieteellisen tutkimuksen sekä tekosaarten, laitteiden ja rakennelmien rakentamisen ja käytön osalta samoin kuin meriympäristön suojeluun ja säilyttämiseen.

Muilta osin talousvyöhykkeellä ovat voimassa aavan meren vapauksiin kuuluvat vapaudet kuten merenkulun ja ylilennon vapaus. Tätä mahdollisuutta on käytetty hyväksi Suomen talousvyöhykkeellä suomalaisten ja muidenkin yhteisöjen toimesta. Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 6 §:n nojalla on annettu valtioneuvoston suostumus joihinkin talousvyöhykkeelle sijoituviiin infrastruktuurihankkeisiin, mutta toistaiseksi yksikään niistä ei liity tutkimuslupia lukuun ottamatta merituulivoimaan. Kaikilla valtioilla on velvollisuus suojella ja säilyttää meriympäristöltään herkkää aluetta.

Tuulivoima on tuulen eli ilman virtauksen liike-energian muuntamista tuuliturbiineilla sähköksi. Se on uusiutuvaa energiaa ja pohjimmiltaan peräisin auringon säteilyenergiasta. Käynnistyäkseen voimala tarvitsee vähintään 3 m/s tuulennopeutta. Parhaita paikkoja tuulivoimaloille ovat merten rannikot, merialueet, aukeat mereen rajoittuvat pellot, tai suurten mäkien tai vuorten rinteet, joilla tuulen keskinopeus on 5,5-7,5 m/s. Yksittäisten voimaloiden tehot ovat merellä vähintään kaksinkertaiset verrattuna nyt maa-alueille asennettaviin. Merivoimalatekniikka menee nopeasti eteenpäin, jolloin tehot ja voimaloiden koot kasvavat.

Tuulisähkö on noussut merkittäväksi tekijäksi sähkömarkkinoilla. Tuulivoiman teknologinen kehitys on ollut viime vuosina voimakasta, ja Suomeen rakennetaan tällä hetkellä markkinaehtoisesti huomattavia määriä maatuulivoimaa. Merituulivoiman rakentaminen markkinaehtoisesti ei ole ollut toistaiseksi Suomessa kannattavaa, mutta kan-

nattavuuden odotetaan parantuvan lähivuosina muun muassa teknologiakehityksen ansiosta. Tuulisähköllä voidaan valmistaa vetyä, jolloin energia on varastoitavissa. Yhdistetty vetytuotanto lisää tulevaisuudessa merituulipuiston kannattavuutta, koska tarvitsemme tasaisempaa energiantuotantoa. Merituulivoiman toteutukseen liittyviä haasteita ovat muun muassa vaativat jääolosuhteet sekä merelle rakentamisen korkeammat investointikustannukset.

Vaikka merituulivoimaloita on Suomessa toistaiseksi suunnitteilla vähän verrattuna maalle sijoitettuihin tuulipuistoihin, on merialueilla nykyistä suuremmat mahdollisuudet tuulivoiman tuotantoon tulevaisuudessa. Tuuliolosuhteet ovat merellä tasaisemmat/paremmat ja offshore-ratkaisu mahdollistaa suuren mittakaavan tuulipuistojen rakentamisen. Markkinahinta vaihtelee tuulisuuden mukaan. Merellä tuulee hieman eri aikaan ja useammin kuin maalla. Toimijoiden kiinnostus Suomen merialueita kohtaan on siksi kasvanut. Suurin osa merialueita koskevista tuulivoiman rakennushankkeista on toistaiseksi suunniteltu matalille rannikkovesille mutta tuulivoiman hyödyntämistä myös kauempana rannikosta valtion vesialueiden ohella myös Suomen talousvyöhykkeelle suunnitellaan.

Uusia tuulivoimahankkeita tarvitaan Suomen ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen, ja tuulivoiman ja muun uusiutuvan energian rooli energialähteenä on siksi kasvamassa merkittävästi. Tuulivoiman varsinainen tuulivoimalan toiminta on polttoainevapaata eikä siitä synny päästöjä. Suurin osa tuulivoimalan osista voidaan uusiokäyttää. Puhdasta sähköä teollisuuden ja koko yhteiskunnan tarpeisiin tarvitaan runsaasti tulevina vuosikymmeninä. Myös Euroopan unioni on asettanut kunnianhimoisia tavoitteita jäsenmaiden merituulivoimakapasiteetin kehitykselle.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 8.12.2021 esitystä huutokauppamalliksi, jota on tarkoitus soveltaa Metsähallituksen hallinnassa olevien yleisten valtion vesialueiden vuokraamisessa yrityksille merituulivoiman hankekehitykseen ja -rakentamiseen. Esityksellä pyritään vauhdittamaan merituulivoiman markkinaehtoista kehitystä. Huutokauppamalli ei koske Ahvenanmaan maakuntaa, eikä aluevesien ulkopuolelle sijoitettavia merituulivoimahankkeita Suomen talousvyöhykkeellä. Ensimmäinen huutokauppamalliin sovellettava valtion vesialue sijaitsee Korsnäsin edustalla ja uusia alueita on tulossa huutokauppaan.

7.2 Tutkimustoiminta ja -alueet

Valtioneuvoston päätös koskee hakemustietojen mukaista, taloudelliseen hyödyntämiseen liittyvää ja sitä edeltävää tutkimustoimintaa Suomen talousvyöhykkeellä ja yksinomaan sitä. Hakemuksen kohteena olevien tutkimusten tarkoituksena on löytää teknisesti, taloudellisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti parhaimmat ratkaisut uusien merituulivoimapuistojen sijoittamiseksi.

Tutkimusalueet Suomen talousvyöhykkeellä koordinaatteineen ilmenevät liitteenä 2 olevasta kartasta. Tutkimusten avulla saadaan myöhemmän hankesuunnittelun ja YVA-menettelyn kannalta tarkempaa merellistä tutkimustietoa hankealueiden lopulliseksi määrittämiseksi.

Suomen merialuesuunnitelma 2030 on hyväksytty 15.12.2020. Sillä Suomen merialueelle on laadittu ensimmäistä kertaa merialuesuunnitelma maakuntaliittojen sekä eri toimijoiden ja sidosryhmien kanssa laajassa yhteistyöprosessissa. Merialuesuunnitelmat tehdään jokaisessa merellisessä EU-maassa. Merialuesuunnittelu perustuu EU:n merialuesuunnitteludirektiiviin (2014/89/EU). Suomessa siitä säännellään maankäyttö- ja rakennuslaissa (482/2016).

Merialuesuunnitelma on sekä aluevedet että talousvyöhykkeen sisältävä kartallinen esitys, jossa tunnistetaan yleispiirteisesti esimerkiksi merkittäviä ja potentiaalisia vedenalaisten luonto- ja kulttuuriarvojen, energiantuotannon, kalastuksen, vesiviljelyn, merenkulun ja matkailun alueita. Tavoitteena on sovittaa yhteen eri toimialojen tarpeita ja näin edesauttaa merellisten elinkeinojen harjoittamista ja meriympäristön tilaa. Merialuesuunnitelmalla ei ole suoria oikeusvaikutuksia ja se on yleispiirteisenä suunta-antava. Merialuesuunnitelmaa laadittaessa ei osattu täysin ennakoida merituulivoiman kiinnostuksen nopea kasvu myös talousvyöhykkeellä.

Merialuesuunnitelmassa merituulivoimalle potentiaalisia alueita osoitettaessa on huomioitu muun muassa merenkulun alueet, syvyys, Natura 2000 -alueet ja muut luontoarvot, maisema-arvot sekä maanpuolustuksen tarpeet. Laajat tutkimusalueet sijoittuvat pääsääntöisesti muualle kuin merialuesuunnitelmassa merituulivoimalle potentiaalisiksi tunnistetuille alueille. Tämä ei kuitenkaan estä selvittämästä myös näiden muiden alueiden soveltuvuutta merituulivoimalle, ottaen huomioon muun muassa merenkulun liikennealueet.

Hakijan tarkoituksena on tehdä alukselta ja merenpohjassa suoritettavia, tutkimushankkeen yhteydessä normaaleja geofysikaalisia ja geoteknisiä tutkimuksia ja selvittää tutkimusalueiden merenpohjan syvyys-suhteita sekä pohjan ja sen alapuolisten kerrosten rakennetta. Ennakkotiedot pohjan olosuhteista ovat vajavaisia, kun mennään kauemmaksi rannikolta.

Tutkimusten vaikutukset meriympäristöön jäävät hyvin paikallisiksi ja vähäisiksi. Hakija on ollut ennen hakemuksen vireille saattamista ja sen vireillä ollessa yhteydessä eri toimivaltaisiin viranomaisiin. Tähän liittyen tutkimusten suunnittelussa on otettu huomioon meriliikenteen, sotilaallisen puolustuksen, aluevalvonnan ja rajaturvallisuuden, kalastuksen sekä muun merialueen käytön ja suunnittelun tekijöitä ennen varsinaista kansallista ja kansainvälistä YVA-menettelyä.

Työ- ja elinkeinoministeriön saamissa lausunnoissa hakijan hakemuksiin ei ole vastustettu hakijan tutkimusten suorittamista ilmoitetuilla merialueilla.

7.3 Ehdollisuus

Saatujen lausuntojen ja muiden edellä mainittujen seikkojen perusteella ei voida katsoa olevan estettä myöntää haettua valtioneuvoston suostumusta ehdollisena siten, että se on voimassa pyydetysti 30.10.2024 asti tutkimusluvan antamispäivästä lukien.

Valtioneuvostolla on laaja harkintavalta Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 luvun hyödyntämisoikeuden osalta. Valtioneuvoston kanta tutkimuslupaansa tässä vai-

heessa ei vielä ota kantaa tai anna hakijalle etusijaa mahdolliseen tulevaan rakentamislupaan tai alueen muuhun hyödyntämiseen. Valtioneuvoston suostumus Suomen talousvyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin yksittäisillä tutkimusalueilla ei vielä tarkoita investointi- tai rakentamisoikeuden myöntämistä tutkimuslupan saajalle eikä anna tälle etusijaa taloudelliseen hyödyntämiseen tähtääviin tutkimuksiin tai mahdolliseen tulevaan rakentamislupaan kyseisille tutkimusalueille.

Ei ole myöskään olemassa tekijöitä, jotka estäisivät valtioneuvostoa myöntämästä kahta erillistä, ajallisesti rajattua tutkimuslupaa samalle talousvyöhykkeen alueelle. Koska samalla merialueella voi olla vain yhden yhtiön tuulivoimapuisto, päätös lopullisesta merituulivoimapuiston toteuttamisesta ja toteuttajatahosta esimerkiksi Voima ja Norrskär tutkimusalueiden osalta tehdään myöhemmin talousvyöhykeluvituksen prosessissa. Tutkimuslupa ei estä valtioneuvostoa käyttämästä laajaa harkintavaltaa ja myöntämästä Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 luvun muuta oikeutta samalle talousvyöhykkeen alueelle vielä tämän tutkimusluvan voimassaollessa. Valtioneuvosto on myöntänyt 30.6.2022 tutkimusluvan OX2 Finland Oy:lle liittyen yhtiön Tyrsky tutkimusalueeseen Korsnäsin ja Närpiön edustalla Suomen talousvyöhykkeellä, joka vastaa sijainniltaan Ilmar Energy Oy:n Norrskär tutkimusaluetta.

Valtioneuvosto korostaa, että Itämeren (Selkämeri) herkkyys ja haavoittuvuus, talousvyöhykkeen kansainvälisoikeudellinen asema, meri- ja ympäristöturvallisuuden asettamat vaatimukset, maanpuolustuksen, aluevalvonnan, rajaturvallisuuden, merenkulun, meriteollisuuden, muun energiantuotannon, kaivannaistoiminnan, matkailun, kalastuksen ja virkistystoiminnan tarpeet ja toimintaedellytykset, sekä jo olemassa olevat muut hankkeet oikeuksineen ja muu merialueen käyttö on otettava kaikessa taloudellisen hyödyntämisen hankkeen toteutukseen tähtäävässä suunnittelussa ja tutkimustoiminnassa huomioon. Riittävä liikennöintikaistan leveys varmistaa merenkulun turvallisuuden sekä sujuvan liikennöinnin niillä ympärivuotisesti. Luvan saajan on myös noudatettava yleistä varovaisuusperiaatetta toimissaan vahinkojen ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi.

Luvan saajan on tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä jatkosuunnittelussa otettava huomioon, että mahdollinen tuleva rakentamishanke tulee toteuttaa siten, että se ei estä mahdollisia myöhempiä Suomen talousvyöhykkeen tai sen välittömässä läheisyydessä olevan valtion vesialueen taloudellisen hyödyntämisen tai meritieteellisen tutkimuksen hankkeita. Samalla tulee pyrkiä löytämään sellainen suunnitellulle hankkeelle sellainen teknisesti, toiminnallisesti ja ympäristöllisesti tarkoituksenmukainen sijoitus- ja toteutusvaihtoehto, että mahdollinen myöhempi Suomen talousvyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen tai meritieteellinen tutkimus mahdollisimman vähäisessä määrin vaikeutuu (mm. hankealueen koon/peittävyden minimointi).

Tutkittavien alueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon teknisen ja taloudellisen toteuttamisen vaatimusten lisäksi myös ympäristönäkökohdat, erityisesti meriympäristön ja merenalaisen luonnon monimuotoisuus ja suojeluarvot sekä merialueen kestävä kehittäminen. Mikäli hanke etenee jatkosuunnitteluun, Voima ja Norrskär merituulivoimapuistojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös mahdollisten erillisten, mutta lähekkäin sijoittuvien merituulivoimahankkeiden yhteis- ja keskinäisvaikutukset.

Luvan saajan on tutkimusjaksojen osalta etukäteen ja riittävän ajoissa, kuitenkin viimeistään 14 päivää ennen tutkimusaluksen saapumista Suomen talousvyöhykkeelle, otettava tutkimustoimintaan sekä meri- ja rajaturvallisuuteen liittyen yhteyttä Länsi-Suomen merivartiostoon, liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin, Väylävirastoon ja toimivaltaiseen VTS-keskukseen. Luvan nojalla syntynyt tutkimus- ja havaintoaineisto on tarkoituksenmukaista saattaa muidenkin viranomaisten tietoon. Tutkimus- ja hanketiedot voivat sisältää myös julkisuuslain nojalla salassa pidettävää tietoa.

7.4 Välitön täytäntöönpano

Hakija on pyytänyt, että tutkimuslupaa koskeva päätös määrätään välittömästi täytäntöön pantavaksi.

Arvio siitä, voidaanko hakijan esittämään vaatimukseen välittömästi täytäntöönpanosta myöntyä, ratkeaa arvioinnissa, jossa punnitaan yleisen edun vaatimia seikkoja kolmansien osapuolten oikeuksien menetyksiin tai vaarantumiseen. Merkittävää on, että päätöksen lainvoimaisuus täytäntöönpanon edellytyksenä on pääsääntö, ja tästä poikkeaminen edellyttää erityisiä perusteita. Keskeistä asiassa on arvioida yleistä etua suhteessa yksityiseen etuun. Ottaen huomioon välittömän täytäntöönpanon koskeva lainsäädäntö, sitä koskeva lainvalmisteluaineisto sekä oikeuskirjallisuus, on olennaista ratkaista, onko olemassa sellaisia seikkoja, joiden valossa täytäntöönpanoa ei voitaisi yleisen edun vuoksi lykätä.

Hakija on hakenut täytäntöönpanomääräystä, koska sillä on hakijalle tosiasiallista merkitystä hankkeessa. Kilpailutuksella hankittavalla, ulkopuolisella erikoiskalustolla tehtävät tutkimukset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne tulisi suorittaa mahdollisimman nopeasti kilpailutuksen jälkeen, jotta muun muassa tutkimusalus voidaan pitää varattuna. Ensimmäinen tutkimuskausi on ehdotettu alkavaksi 1.4.2023. Oikeuskirjallisuudessa on esitetty kantoja, joiden mukaan kysymys voi olla esimerkiksi luvan myöntämisestä johonkin toimenpiteeseen, jonka tulee tapahtua määrättyä aikana.

Hakija vastaa aina ensisijaisesti taloudellisen hyödyntämisen hankkeen aikataulullisista ja taloudellisista riskeistä, jaksotuksesta sekä siitä, mille merialueen osalle (talousvyöhyke vai valtion aluevedet) tai minkä valtion alueelle hanketta suunnitellaan. Merituulivoimapuistoille potentiaalisia alueita on niiden luonteen ja laajuuden vuoksi rajattu määrä. Myös valtion vesialueiden käyttöpolitiikka vaikuttaa tähän suunniteluun.

EU:n komission arvion mukaan EU:n ilmastotavoitteiden saavuttaminen tulee edellyttämään huomattavia ja mittavia investointeja koko EU:n alueella. Energiamurros ja puhdas siirtymä edellyttävät suuria panostuksia. Suuren mittakaavan investoinneista myös kilpaillaan kansainvälisesti eri valtioiden kesken. Vihreän siirtymän investointijuna voi ajaa Suomen ohikin. Suomen on oltava tässä houkutteleva, kiinnostava ja ennakoitava, Euroopan paras investointiympäristö. Suomen ilmasto- ja energiastrategia painottaa muun muassa päästötöntä energiaa, merituulivoiman edistämistä ja teollisia investointeja. Sääntelyn sekä luvitus- ja muutoksenhakumenettelyjen tulee tukea eikä jarruttaa kustannustehokkaita, päästöjä vähentäviä investointeja. Luvituksen sujuvoittaminen on ilmainen tapa saada yksityisiä investointeja ja työpaikkoja tukemaan vihreää siirtymää ja uusteollistamista.

Suomen talousvyöhykkeellä ei ole olemassa yksityisiä omistusoikeuksia tai voimassa muita sellaisia oikeuksia, jotka estäisivät valtioneuvoston suostumuksen välittömän täytäntöönpanon. Työ- ja elinkeinoministeriön saamista lausunnoissa hakijan hakuun ei ole vastustettu tutkimuslupapäätöksen välitöntä täytäntöönpanoa. Lisäksi ei ole olemassa tekijöitä, jotka estäisivät valtioneuvostoa myöntämästä kahta erillistä, ajallisesti rajattua tutkimuslupaoikeutta samalle talousvyöhykkeen alueelle ja samankaltaiselle tutkimuskaudelle.

Alukselta ja merenpohjassa suoritettavat tutkimukset aiheuttavat hetkellisiä, paikallisia ja vähäisiä vaikutuksia. Tutkimustuloksia voidaan käyttää yleisemminkin hyödyksi ja tietoja voidaan hyödyntää vedenalaisen rakentamisen suunnittelussa sekä muissakin yhteyksissä.

Tutkimusluvassa kysymys on varsinaista rakentamislupaa edeltävästä toimenpidevaiheesta. Talousvyöhykkeen taloudellisen hyödyntämisen hanke tarvitsee toteutuakseen tutkimusluvan lisäksi myös sekä valtioneuvoston yleisistunnon suostumuksen että vesilain mukaisen yksityiskohtaisemman toimivaltaisen aluehallintoviraston vesitalousluvan. Myös YVA-menettely on oltava läpikäytynä. Päätöksen välittömällä täytäntöönpanolla ei talousvyöhykkeen tutkimusluvan tapauksessa ole negatiivista vaikutusta kenenkään oikeuksiin. Hankkeen kokonaistoteutumiseen välittömän täytäntöönpanon ehdolla tuskin on olennaisia vaikutuksia mutta sillä on merkitystä hakijalle.

Välittömän täytäntöönpanon ehtoa on jo aiemmin käytetty perustellusti taloudellisen hyödyntämisen hankkeita koskevissa valtioneuvoston tutkimus- ja rakentamisluvissa. Niiden nojalla suoritettavat tutkimukset eivät ole aiheuttaneet välittömän täytäntöönpanon arvioinnin kannalta olennaisia häiriöitä talousvyöhykkeen ympäristölle eivätkä talousvyöhykkeellä tapahtuvalle kalastukselle, meriliikenteelle tai muulle toiminnalle.

Edellä todetun perusteella tutkimuslupaa koskevan päätöksen välittömälle täytäntöönpanolle ei voida katsoa olevan estettä.

8 Sovelletut lainkohdat

YK:n merioikeusyleissopimus (SopS 49–50/1996)

Yleissopimus kansainvälisistä säännöistä yhteen törmäämisen ehkäisemiseksi merellä (SopS 30/1977)

Aluevalvontalaki (755/2000)

Alusliikennepalvelulaki (623/2005)

Hallintolaki (434/2003)

Laki eräiden vedenalaisten johtojen suojelemisesta (145/1965)

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

Laki Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Merilaki (647/1994)

Muinaismuistolaki (295/1963)

Vahingonkorvauslaki (412/1974)

Vesilaki (587/2011)

Valtioneuvoston asetus Suomen talousvyöhykkeestä (1073/2004)
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)
Valtioneuvoston ohjesääntö (262/2003)

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta päätöksen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti. Päätös on pantavissa välittömästi täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Tuula Haatainen
Työministeri

Kari Klemm
Hallitusneuvos

Liitteet   Kartta
                  Valitusosoitus